

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

II. ÚS 365/2018-25

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 11. júla 2018 predbežne prerokoval sťažnosť [REDAKOVANÉ], zastúpenej Advokátskou kanceláriou Ivan Syrový, s. r. o., Kadnárova 83, Bratislava, v mene ktorej koná advokát JUDr. Ivan Syrový, PhD., vo veci namietaného porušenia základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a práva na prejednanie veci v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Bratislava I v konaní vedenom pod sp. zn. 10 C 162/2009 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť [REDAKOVANÉ] o d m i e t a ako zjavne neopodstatnenú.

O d ô v o d n e n i e :

I.

1. Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 7. februára 2018 doručená sťažnosť [REDAKOVANÉ] (ďalej len „sťažovateľka“), ktorou namieta porušenie základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva na prejednanie veci v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných

slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom Okresného súdu Bratislava I (ďalej len „okresný súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 10 C 162/2009 (ďalej len „napadnuté konanie“).

2. Zo sťažnosti a z jej príloh vyplýva, že sťažovateľka podala 1. októbra 2009 na okresnom súde určovaciu žalobu proti odporcovi [REDACTED], ktorou sa domáhala určenia povinnosti ukončiť všetky zmluvy zabezpečujúce prevádzku bytového domu.

Sťažovateľka v sťažnosti poukázala na viacero prietáhov v napadnutom konaní. Podľa jej tvrdenia bola okresným súdom viackrát vyzvaná na opravu žaloby, pričom aj tieto jednoduché výzvy trvali okresnému súdu neprimerane dlho.

Zbytočný prietáh v konaní vznikol pričinením okresného súdu aj tým, že na základe žiadosti sťažovateľky jej okresný súd nepriznal oslobodenie od súdnych poplatkov. Až na základe ňou podaného odvolania vo veci rozhodol odvolací súd, ktorý jej požadované oslobodenie priznal.

Ďalej sťažovateľka poukazuje na zbytočný prietáh aj v súvislosti s pojednávaním, ktoré bolo nariadené až na 14. október 2013 a na ktorom sa namiesto dokazovania riešilo iba odstraňovanie väd podanej žaloby.

Prietáh v konaní trvajúci až 19 mesiacov spôsobil podľa tvrdenia sťažovateľky okresný súd aj v období od decembra 2013 do júla 2015, a to tým, že nesprávne rozhodol vo veci uznesením z 3. marca 2014, ktorým žalobu odmietol. Až na základe podaného odvolania odvolací súd toto rozhodnutie okresného súdu zrušil a vec vrátil na nové konanie.

3. Sťažovateľka v sťažnosti okrem iného ďalej uviedla:

„Sťažovateľka priebežne upozorňovala na prietahy, no po tomto najdlhšom prietahu doručila súdu dňa 7.8.2015 sťažnosť na porušenie práva na verejné prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov, no vo veci súd nápravu nezjednal. Súd uznesením zo dňa 19.10.2015 pripustil do konania navrhnutých žalovaných, no ďalšie pojednávanie vytýčil až na 25.4.2016. Sťažovateľka má za to, že aj keď bola preskúmaná jej sťažnosť a lehota bola predĺžená do 7.9.2015, v podstate od septembra 2015 do apríla 2016 vznikol ďalší prietáh v trvaní viac ako 6 mesiacov (ak sa neberie do úvahy uznesenie z 19.10.2016). V roku 2016 sa vo veci konali ešte ďalšie dve pojednávania a to dňa 27.6.2016 a 14.11.2016.

Poslednú sťažnosť podávala sťažovateľka dňa 22.11.2016 kde sa sťažovala predsedkyni prvoinštančného súdu nielen na prieťahy ale aj na zaujatosť sudkyne. Jej sťažnosť bola vyhodnotená ako nedôvodná vo všetkých smeroch a konanie súdu bolo posúdené ako bezprieťahové. Sťažovateľka tiež namietala neschopnosť súdu zabezpečiť ňou označené dôkazy, ktoré nemá ako predložiť a je potrebné, aby súd vyzval žalovaných na ich predloženie.

Sťažovateľka má za to, že súd koná vo veci neefektívne, preukázateľné rozhodoval viackrát nesprávne (nakolko jeho rozhodnutia boli odvolacím súdom zrušené), úkony nevykonával priebežne a z tohto dôvodu vznikli v konaní viaceré prieťahy.“

4. Sťažovateľka sa na základe argumentácie uvedenej v sťažnosti domáha, aby ústavný súd nálezom takto rozhodol:

„1. Základné právo sťažovateľky: [REDAKOVANÉ], bytom [REDAKOVANÉ], na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov zaručené v čl. 48 odsek 2 Ústavy Slovenskej republiky a právo na prejednanie jej záležitosti v primeranej lehote zaručené v čl. 6 odsek 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Bratislava I v konaní so sp. zn. 10C162/2009 porušené bolo.

2. Ústavný súd Slovenskej republiky prikazuje Okresného súdu Bratislava I v konaní vedenom pod sp. zn. 10C162/2009 konať bez zbytočných prieťahov.

3. Ústavný súd Slovenskej republiky priznáva sťažovateľke finančné zadosťučinenie v sume 5.000,- €, ktoré je Okresný súd Bratislava I povinný vyplatiť sťažovateľke do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

4. Okresný súd Bratislava I je povinný uhradiť sťažovateľke trovy konania.“

II.

5. Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

6. Ústavný súd návrh na začatie konania predbežne prerokuje podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) na neverejnom zasadnutí senátu bez prítomnosti navrhovateľa a zisťuje, či nie sú dôvody na odmietnutie návrhu uvedené v § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

7. Podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania návrhy vo veciach, na prerokovanie ktorých nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú zákonom predpísané náležitosti, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

8. Predmetom konania pred ústavným súdom bolo posúdenie, či postupom okresného súdu v napadnutom konaní, v ktorom sťažovateľka vystupuje ako žalobkyňa, došlo k porušeniu jej základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva na prejednanie veci v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru.

9. Podľa čl. 48 ods. 2 ústavy každý má právo, aby sa jeho vec prerokovala bez zbytočných prietáhov.

Podľa čl. 6 ods. 1 prvej vety dohovoru každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom.

III.

10. Ústavný súd vlastným šetrením zistil, že na pojednávaní 25. apríla 2018 okresný súd vo veci rozhodol rozsudkom č. k. 10 C 162/2009-547, ktorým žalobu sťažovateľky v celom rozsahu zamietol. Do dňa predbežného prerokovania sťažnosti odvolanie proti rozsudku podané nebolo.

11. Podľa ustálenej judikatúry ústavného súdu podstatou, účelom a cieľom práva na prerokovanie vecí bez zbytočných prietáhov je odstránenie stavu právnej neistoty (napr. I. ÚS 41/02). Pri výklade základného práva na prerokovanie vecí bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy si ústavný súd osvojil judikatúru Európskeho súdu pre ľudské práva k čl. 6 ods. 1 dohovoru, pokiaľ ide o právo na prejednanie záležitosti v primeranej lehote, preto v obsahu týchto práv nemožno vidieť zásadnú odlišnosť (napr. II. ÚS 55/98, I. ÚS 280/08, II. ÚS 186/2010).

12. Z § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde vyplýva, že úlohou ústavného súdu pri predbežnom prerokovaní sťažnosti je tiež posúdiť, či táto nie je zjavne neopodstatnená. V súlade s konštantnou judikatúrou ústavného súdu o zjavne neopodstatnenú sťažnosť ide vtedy, ak namietaným rozhodnutím, opatrením alebo iným zásahom orgánu verejnej moci nemohlo vôbec dôjsť k porušeniu základného práva alebo slobody, ktoré označil sťažovateľ, a to buď pre nedostatok vzájomnej príčinnej súvislosti medzi označeným rozhodnutím, opatrením alebo iným zásahom orgánu verejnej moci a základným právom alebo slobodou, porušenie ktorých sa namietalo, prípadne z iných dôvodov. Za zjavne neopodstatnenú sťažnosť preto možno považovať tú, pri predbežnom prerokovaní ktorej ústavný súd nezistil žiadnu možnosť porušenia označeného práva alebo slobody, reálnosť ktorej by mohol posúdiť po jej prijatí na ďalšie konanie (napr. IV. ÚS 35/02, I. ÚS 105/06, II. ÚS 66/2011, II. ÚS 434/2015).

Za iné dôvody zjavnej neopodstatnenosti sťažnosti treba nesporne považovať aj konkrétne okolnosti prípadu, predovšetkým intenzitu pochybení, resp. nedostatkov v činnosti alebo rozhodovaní dotknutého orgánu verejnej moci a ich ústavnoprávny rozmer vrátane miery, ktorou sťažovateľ priamo alebo nepriamo k pochybeniam či nedostatkom vytýkaným z jeho strany dotknutému orgánu verejnej moci svojím konaním prispel, a ich únosnosť z hľadiska požiadaviek na ochranu práva, ktorého porušenie sa namieta (IV. ÚS 62/08, II. ÚS 419/2017).

13. Z judikatúry ústavného súdu vyplýva, že nie každý zistený prietah v súdnom konaní má nevyhnutne za následok porušenie základného práva na prerokovanie vecí bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy (II. ÚS 57/01, I. ÚS 46/01, I. ÚS 66/02, II. ÚS 240/2010). Pojem „zbytočné prietahy“ je pojem autonómny, ktorý

možno vykladať a aplikovať predovšetkým materiálne. S ohľadom na konkrétne okolnosti veci sa totiž postup dotknutého súdu nemusí vyznačovať takými významnými prieťahmi, ktoré by bolo možné kvalifikovať ako „zbytočné prieťahy“ v zmysle čl. 48 ods. 2 ústavy (napr. I. ÚS 63/00, II. ÚS 292/2013).

14. Zjavná neopodstatnenosť sťažnosti namietajúcej porušenie základného práva na konanie bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy môže vyplývať aj z toho, že porušenie tohto základného práva sa namieta v takom konaní pred všeobecným súdom, ktoré z hľadiska jeho druhu a povahy netrvá tak dlho, aby sa dalo vôbec uvažovať o zbytočných prieťahoch (II. ÚS 92/05).

15. Podľa konštantnej judikatúry ústavného súdu sa otázka, či v konkrétnom prípade bolo alebo nebolo porušené základné právo na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov v zmysle čl. 48 ods. 2 ústavy, skúma vždy s ohľadom na konkrétne okolnosti každého prípadu najmä podľa týchto troch kritérií: zložitosť veci, správanie účastníka konania a postup súdu (napr. II. ÚS 26/95, I. ÚS 148/02, IV. ÚS 99/07).

16. Pokiaľ ide o kritérium zložitosti veci, ústavný súd konštatuje, že konanie vo veci sťažovateľky, ktorého predmetom bolo určenie povinností vyplývajúcich zo správy bytového domu a ktoré trvalo osem rokov a šesť mesiacov, podľa názoru ústavného súdu nebolo závislé od právnej alebo skutkovej zložitosti veci.

Z obsahu na vec sa vzťahujúceho súdneho spisu okresného súdu síce vyplýva, že čiastočne išlo o vec skutkovo „mierne zložitejšiu“ najmä vzhľadom na potrebu vykonania množstva procesných úkonov v súvislosti so zmenami, resp. doplňovaním žalobných petítov a viacerých subjektov na strane žalovaných.

17. V rámci hodnotenia prípadných zbytočných prieťahov v napadnutom konaní z hľadiska druhého kritéria zistil ústavný súd okolnosti signalizujúce výrazný podiel sťažovateľky ako účastníčky konania na predĺžení konania narušením jeho plynulosti.

V prvom rade ide o nedostatok aktívneho prístupu sťažovateľky ako strany posudzovaného konania v prípade viacerých a opakovaných výziev okresného súdu na odstránenie väd podaní a formuláciu petitu, ktorý nebol v požadovanej kvalite, pričom

tento svoj návrh sťažovateľka už viackrát dopĺňala. Tieto nedostatky sa opakovali aj zo strany právnych zástupcov sťažovateľky, ktorých častejšia zmena v priebehu konania mala taktiež vplyv na prieťahy v napadnutom konaní.

Ústavný súd poukazuje aj na okolnosť, že priebeh konania pred okresným súdom bol charakterizovaný aj využívaním procesných oprávnení sťažovateľky, akými boli návrhy na pripustenie vstupu ďalších žalovaných a návrhy na spojenie vecí, ktoré na strane okresného súdu vyvolali povinnosť reagovať predpísaným spôsobom. Vec sa dvakrát nachádzala na Krajskom súde v Bratislave (ďalej len „krajský súd“). Podľa právneho názoru ústavného súdu využitie možností daných sťažovateľke procesnými predpismi na uplatňovanie a presadzovanie jej práv v súdnom konaní môže síce spôsobiť predĺženie priebehu konania, nemožno ho však kvalifikovať ako postup, ktorého dôsledkom sú zbytočné prieťahy (m. m. I. ÚS 31/01, I. ÚS 31/01, II. ÚS 503/2010). Zároveň dĺžku konania, ktorá je dôsledkom úkonov účastníkov alebo ich nečinnosti, nemožno považovať za dôvod na vyslovenie zbytočných prieťahov v prípade, keď súd o procesných návrhoch sťažovateľky konal a rozhodoval bez zbytočných prieťahov (napr. II. ÚS 41/00, II. ÚS 889/2014, II. ÚS 26/2016).

Vychádzajúc z uvedeného, ústavný súd konštatuje, že sťažovateľka svojím postupom aj sama znemožnila okresnému súdu plynulo konať, pretože konanie v súlade s čl. 48 ods. 2 ústavy predpokladá tiež žalobný návrh, ktorý spĺňa zákonom ustanovené náležitosti, pričom v danom prípade tieto podmienky splnené neboli (mutatis mutandis I. ÚS 128/03, I. ÚS 252/06, II. ÚS 503/2010).

18. Tretím kritériom, použitím ktorého ústavný súd zisťoval, či nedošlo k zbytočným prieťahom v napadnutom konaní, bol postup samotného okresného súdu. Ústavný súd zistil, že postup okresného súdu v zásade smeroval k odstráneniu právnej neistoty sťažovateľky vo veci, v ktorej požiadala o súdnu ochranu. Okresný súd vydal dvanásť procesných uznesení a jeden rozsudok a vykonal sedem pojednávaní. V dôsledku podaných odvolaní bola vec dvakrát na krajskom súde, a to 4 mesiace a 12 mesiacov. Obdobie konania vedeného krajským súdom nemožno pričítať na vrub okresnému súdu, ktorý dĺžku jeho trvania žiadnym spôsobom nemohol ovplyvniť.

19. Z prehľadu úkonov okresného súdu v napadnutom konaní uvedených aj v meritórnom rozsudku je zrejmé, že okresný súd konal v zásade plynulo, v jeho postupe nevznikli obdobia neodôvodnenej nečinnosti. Napriek možnej výhrade, že okresný súd mohol (a mal) v napadnutom konaní koncentrovanejšie postupovať smerom k meritórnemu rozhodnutiu, podľa názoru ústavného súdu nedostatky v postupe okresného súdu v okolnostiach daného prípadu nedosahujú intenzitu porušenia sťažovateľkou označených práv.

20. S ohľadom na uvedené skutočnosti ústavný súd dospel k záveru, že v danom prípade neexistujú skutočnosti, ktoré by zakladali možnosť vyslovenia namietaného porušenia práv sťažovateľky postupom okresného súdu v napadnutom konaní po prípadnom prijatí sťažnosti na ďalšie konanie, a preto ju pri predbežnom prerokovaní podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde odmietol ako zjavne neopodstatnenú.

21. Keďže ústavný súd sťažnosť odmietol, bolo bez právneho významu zaoberať sa ďalšími návrhmi sťažovateľky.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 11. júla 2018